

A sárgadinnye termelés és az innováció kapcsolata Franciaországban

A francia zöldségkutatásban – és ezen belül a sárgadinnyével kapcsolatos kísérleti munkában – nagyon komoly szerepe van a részben a termelők által fenntartott alkalmazott kísérleti intézetek és állomások hálózatának. A francia agrárkutatásra általában is jellemző a termelői háttérrel és anyagi hozzájárulással működtetett alkalmazott kutatás, ami szerves kiegészítője a nemzeti mezőgazdasági kutatóintézet ([INRA](#)) által folytatott, francia értelmezésben elsősorban alapkutatásnak tekintett munkának. A két struktúra közötti együttműködés, ezek egymásra épülése és a termelők szerepvállalása a kutatásban mindenképpen figyelemre méltó, és bizonyos elemeinek, szellemiségének adaptációja a magyar agrárkutatás és agrártermelés szempontjából is megfontolásra érdemes.

Az idei évben hatodik alkalommal rendezték meg a mediterrán térség zöldség-gyümölcs kereskedelmére szakosodott szaktársát, a [MEDFEL](#)-t Perpignan-ban. A rendezvény alatti szakmai mini-konferenciák sorában több is foglalkozott a sárgadinnye-termesztéssel, annak kereskedelmi és kutatási aspektusaival, így többek között az innovációnak e kultúra eredményességére gyakorolt szerepével.

Lucille Guigal Merle, a CEHM kertészeti kísérleti központ ([Centre d'Expérimentation Horticole de Marsillargues](#)) mérnöke emlékeztetett arra, hogy Franciaországban három nagy sárgadinnye-termelő régió van, ebből a délkeleti Provence-Alpes-Côte d'Azur (PACA) 5400 hektárral, a dél-délnyugati Languedoc-Roussillon 3500 hektárral, míg közép-nyugaton Poitou-Charentes és Pays-de-la-Loire együtt 4800 ha-ral részesedik. Az országban összesen 14 ezer ha sárgadinnye van, ebből hajtatóházi 780 ha, szántóföldi 6400, a többi fóliaalagutas vagy síkfóliás. A szakmai képviselőkkel a kutatás szereplőinek szinte állandó, formális és informális a kapcsolata, de hasonlóan szoros a vetőmag-vállalatokkal kialakított együttműködés is, akikkel folyamatosan egyeztetnek a termelői igényekről. Összességében a termékpálya szereplői között inkább jónak mondható a viszony, ami a fogyasztók szempontjából mindenképpen fontos eredmény.

A termelőket és a szakmai szervezeteket kiszolgáló szaktanácsadói hálózat tagjaival a tenyésztésidőszakban kéthetes gyakorisággal egyeztetnek a növény-egészségügyi helyzetről, az adott év tapasztalatait pedig a vegetációs időszak után összefoglalják, megvitatják és ennek alapján elkészítik a következő évre szóló agrotechnikai ajánlást. Országos szinten nagyon komoly erőfeszítések történtek a

nemesítőkkel együttműködve a termesztéstechnológia és a minőség terén, jelenleg pedig a rezisztencia-nemesítésen és a betegség- és kártevő-ellenálláson van a hangsúly. 2013-ban például a lisztharmat állította komoly kihívás elé a termelőket, mivel a csapadékos, hűvös tavasz és nyár kifejezetten növelte a betegség kockázatát. Míg a lisztharmat és a bolhák ellen vannak engedélyezett és használható szerek (az utóbbiaknál vizsgálják a hiperparaziták használatát is), a helyenként jelentkező komoly vakond-kártétel ellen pillanatnyilag

tehetetlenek, mivel a korábban alkalmazott szerek már tiltó listán vannak, csak eseti és kivételes elbírálás alapján lehet őket használni. Országos együttműködési program indult a *Sclerotinia* kutatására és a hatékony védekezési eljárások kidolgozására – az egyik ígéretes irány egy olyan talajlakó gomba használata, ami elfoglalja a *Sclerotinia* életterét de nem jelent veszélyt a dinnyére.

Kifejtette, egy olyan nemzeti agrárpolitikai összefüggés-rendszerben, amikor az ökológiai védekezés egyértelműen a „*kormányzat kedvencének*” számít, a kutatás igyekszik ebben az irányban is erősíteni, és az egyes nagy termelési körzetekben kidolgozni a helyi adottságok között legsikeresebben alkalmazható alternatív védekezési eljárásokat. Hozzátette, az alkalmazott kutatások anyagi fedezetének egy részét továbbra is a gazdálkodók teremtik elő, viszont változás tapasztalható az állam és a régiók által juttatott források finanszírozásában, amiket egyre inkább pályázati alapon ítélnek oda.

Ami a fajtakinálattot illeti, a palettán pillanatnyilag mintegy 650 fajta van jelen, ebből természetesen csak keveset termelnek igazán nagy területen. Évente hozzávetőlegesen 80 új fajtát jelentenek be a nemesítők, egy-egy igazán sikeres fajta körülbelül 10 évig tud köztermesztésben maradni, a kevésbé jók 3 év alatt eltűnnek a termesztésből. Nincs egyértelmű paraméter-rendszer arra vonatkozóan, hogy melyik fajta-típus a

legsikeresebb, ám általánosságban igaz, hogy a lágy húsú, omlós, leveses és közepesen édes gyümölcs a leginkább keresett a vevők körében. Ez a típus a legtöbb fogyasztónak tetszik, de az igények ennél sokkal sokszínűbbek, szinte minden gyümölcstípust kedvel valaki.

Maie Torres, a zöldség-és gyümölcstermesztési alkalmazott kutató intézet ([CTIFL](#)) mérnöke a kutatás szervezeti és működési hátterével kapcsolatosan rávilágított arra, hogy ez a munka minden nagy termelő régióban egy-egy, jogilag általában egyesületi státussal rendelkező, részben a termelők által finanszírozott kutatási struktúra égíse alatt folyik. Ezek: [ACPEL](#)¹ (Poitou-Charentes) [INVENIO](#)² és [CEFEL](#)³ (délnyugaton), valamint [CEHM](#)⁴ és [APREL](#)⁵ (PACA), míg a nemzeti szintű koordinációt az országos zöldség-gyümölcs alkalmazott kutatói intézet (CTIFL) látja el Baladran-ból, ahol a fő kísérleteket is beállították. Évente legalább egyszer minden kísérleti munkát végző szervezettel összeülnek, megvitatják az eredményeket, kidolgozzák az egységes kísérleti elveket és módszereket. Szoros az együttműködés az INRÁ-val és a hasonló európai partnerekkel is annak érdekében, hogy az elsősorban alapkutatási kérdéseket is minél hatékonyabban meg lehessen válaszolni.

Ami a dinnyét célzó K+F-et és innovációt illeti, a nemzetközi – így a mediterrán – együttműködést gátolja, hogy a francia sárgadinnye-termesztés szinte kizárólag a charentes-i

¹ Association Charentes-Poitou d'Expérimentation Légumière

² Centre de recherche et d'expérimentation de la filière Fruits et Légumes d'Aquitaine

³ Centre d'Expérimentation en Fruits et Légumes de Midi-Pyrénées

⁴ [Centre d'Expérimentation Horticole de Marsillargues](#)

⁵ Association Provençale de Recherche et d'Expérimentation Légumière

típusú dinnyét használja, míg mások akár egész eltérő fajtaszortimentet termelnek. Így nehezebb megtalálni azokat a közös pontokat, amik mentén érdemi együttműködést lehet indítani, de a feladat nem lehetetlen.

Somogyi Norbert, Párizs